

Громадська організація «Телекритика»

Річний звіт
2013

*«Телекритика» завжди в епіцентрі медіаподій.
Висвітлює. Аналізує. Впливає на медіаситуацію в Україні.*

Громадська організація «Телекритика» відстоює свободу слова, сприяє розвитку незалежних ЗМІ та підвищує професійний рівень української журналістики. Ми долучаємося до захисту прав журналістів, вдосконалення інформаційного законодавства і формування попиту на якісну журналістику через розвиток медіаграмотності населення.

У звіті підсумовано здобутки ГО «Телекритика» за 2013 рік у п'яти пріоритетних напрямках діяльності організації: медіамоніторинг, захист прав журналістів, медіаграмотність, сприяння розвитку суспільного мовлення, популяризація нових медіа.

Громадська організація «Телекритика»
вул. Хорива 39-41, офіс 80
м. Київ, 04071, Україна
www.go.telekritika.ua
© ГО «Телекритика»

Зміст

Слово Голови правління	4
Про ГО «Телекритика»	6
Організаційна структура	7
Медіапроекти ГО «Телекритика»	9
Партнери	10
Пріоритетні напрямки діяльності 2013 року	11
• Медіамоніторинг	12
• Захист прав журналістів	14
• Медіаграмотність	16
• Сприяння розвитку суспільного мовлення	18
• Популяризація нових медіа	19
Розбудова організаційної спроможності	21
Донори і фінансування	23

Слово Голови правління

2013-й увійде в історію України та української журналістики як початок нового етапу в їхньому розвитку. Саме 2013 року відбулися події, що передували драматичним змінам у долях країни, української політичної нації і мільйонів людей не тільки в Україні, але й у світі.

Серед тих, хто став рушієм масштабних суспільних змін, було чимало журналістів, зокрема тих, хто організовував молодіжний Євромайдан після відмови режиму Януковича від підписання асоціації з Європейським Союзом.

Але, звісно, їхня публічна діяльність і вихід на сам Майдан були тільки вершиною айсберга, серцевину якого складала кропітка робота громадських організацій і руху «Стоп цензурі!». «Стоп цензурі!», який з'явився 2010 року, об'єднав у своїх лавах як окремих журналістів, так і НГО — ГО «Телекритика», Інститут масової інформації, Інститут медіа права, рух «Чесно!», Незалежну медіа-профспілку України та ін.

Найбільш гострою проблемою 2013 року для української преси стала незахищеність журналістів перед свавіллям чиновників, силових структур, великого бізнесу, які нахабно перешкоджали діяльності журналістів. На засіданнях Міжвідомчої робочої групи з аналізу стану дотримання законодавства про свободу слова та захист прав журналістів при Адміністрації Президента представники ГО «Телекритика» та ІМІ, які входили до неї, гостро ставили питання про безкарність численних утисків журналістів і протидію журналістській діяльності. Спільними зусиллями медійних організацій, руху «Стоп цензурі!» нам вдалося добитися покарання Вадима Титушка, який вчинив напад на журналістів Влада Содедя та Ольгу Сніцарчук під час мітингу опозиції в травні 2013 року. Разом з тим, попри формальний осуд насильства проти журналістів, влада цинічно протидіяла покаранню винних.

2013 рік запам'ятається також чорними піар-технологіями, які почала активно застосовувати влада проти незалежних журналістів. Великими тиражами вийшло кілька номерів фейкової газети «Українська правда», розпочав брудну роботу з дискредитації незалежних ЗМІ, громадських організацій сайт «Українська кривда», створений коштом тодішнього віце-прем'єра Арбузова, стали буденністю кібератаки на незалежні сайти, зламування електронної пошти відомих медійників. Всі ці численні випадки свавілля активно висвітлювала «Телекритика» на своїх сторінках, викриваючи для читачів провокативний характер дій влади.

«Телекритика» в 2013 році активно боролася з погіршенням умов праці журналістів у Кабміні, де раніше медійники могли спокійно брати коментарі в урядовців, допоки їх не відгородили чорними стрічками. «Телекритика» постійно публічно озвучувала це питання, в результаті чорні стрічки зняли.

Наталія Лигачова-Чернолуцька

Також саме в 2013 році відбувалися процеси тотального захоплення «сім'єю» Януковича незалежних медіа. Скандальні зміни власників телеканалів «Інтер» і ТВі, продаж Українського медіахолдингу члену «сім'ї» Сергію Курченку тощо. Велика кількість журналістів унаслідок таких дій звільнялася з цих медіа на знак протесту проти цензури, суспільний резонанс цим подіям активно створювали «Телекритика», «Українська правда», «День», «Дзеркало тижня».

Також у 2013 році ГО «Телекритика» продовжувала моніторити дотримання журналістських стандартів та наявність прихованої реклами в теленовинах центральних та регіональних телеканалів. Моніторинги є головним контентним продуктом ГО «Телекритика» з 2003 року. А наприкінці 2013-го, з початком Євромайдану, на «Телекритиці» стартував безпрецедентний щоденний моніторинг висвітлення головними каналами країни подій Революції гідності. Цей моніторинг мав вплив на характер діяльності ньюзрумів, викликав жваві дискусії у журналістському середовищі, а в квітні 2014 року його результати дозволили ГО «Телекритика» подати заяву до Комісії з журналістської етики щодо порушень стандартів та наявності маніпуляцій в ефірі Першого національного каналу та «Інтера» протягом грудня 2013-го — лютого 2014-го. КЖУ висловила громадський осуд керівництву Першого національного, телеканал «Інтер» звільнив із новин тих ведучих і журналістів, менеджерів, які допускали найбільш одіозні перекручення інформації та маніпулювання громадською думкою під час Майдану.

Успішним проектом ГО «Телекритика» в 2013 році стало ток-шоу «Приціл» із ведучими Сергієм Рахманінім та Ганною Гопко, яке виходило як онлайн-відеотрасляція завдяки партнерству з компанією BTV. Гострі експертні дискусії на найбільш актуальні політичні та соціальні теми привернули увагу глядачів, програму почав транслювати у своєму ефірі телеканал ZIK.

ГО «Телекритика» у 2013-му активно просувала ідею створення в Україні суспільного мовлення. Численні публікації з цієї теми ми поєднували з активною роботою в громадських радах при профільному комітеті Верховної Ради з питань свободи слова та інформації, при Держтелерадіо, беручи участь у вдосконаленні законопроекту з суспільного мовлення, який врешті-решт було прийнято парламентом весною 2014 року.

Ці та інші проекти, які ГО «Телекритика» реалізувала разом із партнерами та за підтримки численних донорських організацій, стали цеглинкою в загальному русі українських журналістів до активного відстоювання права суспільства на доступ до публічної інформації, права на свідомий вибір завдяки інформації від професійних та відповідальних ЗМІ.

Про ГО «Телекритика»

ГО «Телекритика» заснована 2001 року Наталією Лигачовою за підтримки міжнародної громадської організації «Інтерньюз-Україна». У 2004-му році була створена Громадська організація «Телекритика», яка своєю місією вважає сприяння позитивним змінам у медіапросторі України.

Місія

Ми прагнемо, щоб українське суспільство мало якісні ЗМІ, які повно, плюралістично й незаангажовано інформують громадян та світ. Щоб журналісти і власники медіа усвідомлювали свою соціальну відповідальність, а суспільство вимагало від них високих стандартів і не потуhalo порушенням.

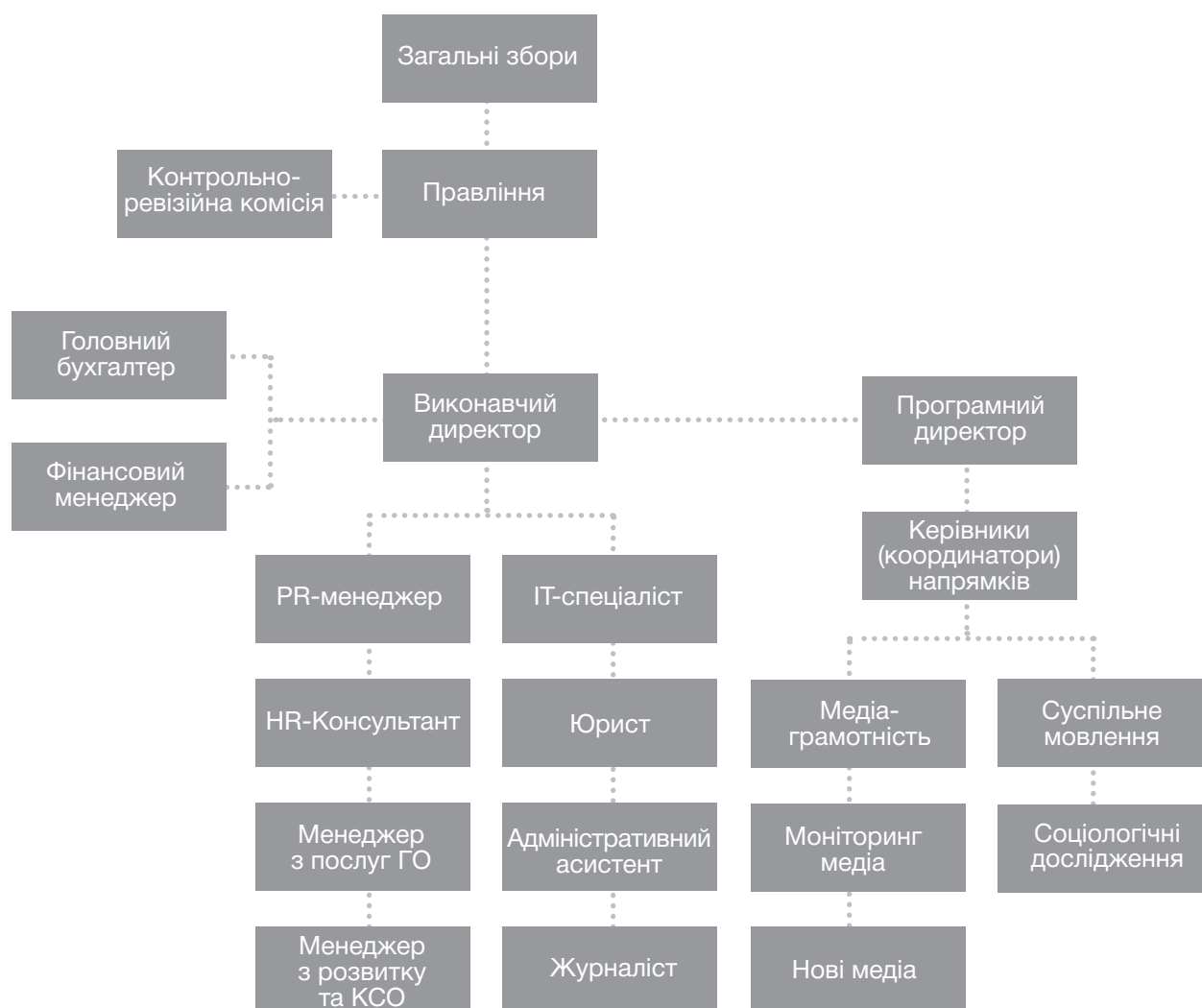
Бачення

Ми досягаємо цього завдяки співпраці р журналістами, владою, політиками, громадськими організаціями та власниками ЗМІ. Допомагаємо їм бути почутими одне одним, налагоджуємо діалог і стаємо майданчиком для публічних медіадискусій. Ми привертаємо увагу до важливих проблем у сфері медіа і сприяємо їх вирішенню.

Основні завдання

- Моніторинг дотримання журналістських стандартів ЗМІ, привернення уваги до їх порушень та стимулювання дискусій довкола цього.
- Висвітлення випадків порушень прав журналістів та сприяння їх розслідуванню або усуненню.
- Ініціювання та підтримка змін до інформаційного законодавства, які сприяють його вдосконаленню і демократизації.
- Підвищення медіаграмотності населення.

Організаційна структура ГО «Телекритика»

Члени правління ГО «Телекритика»

*Наталія ЛИГАЧОВА-
ЧЕРНОЛУЦЬКА*

Голова правління ГО
«Телекритика», Директор ТОВ
«Телекритика»

Андрій КУЛИКОВ
Журналіст, телеведучий, експерт
із засобів масової інформації

Сергій КВІТ
Президент Національного Університету
«Києво-Могилянська Академія»
(2007–2014)

Ігор КОГУТ
Голова Ради ГО «Лабораторія
законодавчих ініціатив»

Ірина ЧЕМЕРИС
Директор ТОВ «УПС»

Медіапроекти ГО «Телекритика»

«Телекритика»

– найбільш авторитетне та відвідуване інтернет-видання України про медіа та журналістику.

www.telekritika.ua

Mediasapiens

– інтернет-проект про медіаграмотність, інформаційну освіту та новини світової медіаіндустрії.

www.osvita.mediasapiens.ua

MEDIASAPIENS

«Відеотека»

– освітній відеосайт із онлайн-лекціями з медіаправа, нових медіа, професійної етики та базових стандартів журналістики, інтерв'ю з зірками української журналістики.

www.video.telekritika.ua

«Суспільне мовлення»

– інформаційно-просвітницький онлайн-проект, який служить майданчиком для публічного обговорення теми суспільного мовлення.

www.stv.mediasapiens.ua

«Медіафільтр»

– сайт в рамках проекту «Розв'ймо димову завісу!» Коаліції громадських організацій «За вільну від тютюнового диму Україну», спрямований на моніторинг про- та антитютюнової тематики у медіа, підвищення якості журналістських матеріалів про тютюнопаління.

www.mf.mediasapiens.ua

МФ
МЕДІАФІЛЬТР

MYMEDIA

– сайт міжнародної програми, мета якої розвиток незалежних ЗМІ та професійного потенціалу журналістів в Україні, Білорусі, Туреччині, Азербайджані, Вірменії, Грузії та Молдові.

www.mymedia.org.ua

Партнери

Рух «Стоп цензурі!»

Інститут масової інформації

Інститут медіа права

Національна асоціація телерадіомовників

Національна спілка журналістів України

«Інтерньюз-Україна»

Академія української преси

Київська незалежна медіа-профспілка

Громадська рада з питань свободи слова та інформації Комітету з питань свободи слова та інформації Верховної Ради України

Рух «Чесно!»

Індустріальний телевізійний комітет

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення

Українська телевізійна біржа

Києво-Могилянська школа журналістики

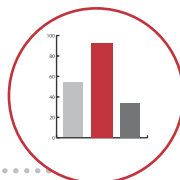
Школа журналістики Українського католицького університету

Коаліція громадських організацій «За вільну від тютюнового диму Україну»

Регіональний центр громадянського представництва «Життя»

Пріоритетні напрямки діяльності 2013 року

Медіамоніторинг

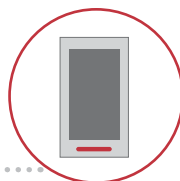
Захист прав журналістів

Медіаграмотність

Сприяння розвитку
суспільного мовлення

Популяризація
нових медіа

УКРАЇНА

ІСТV

Н

ТВі

С

ІНТЕР

5

ПЕРШИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ

1+1

1. Медіамоніторинг

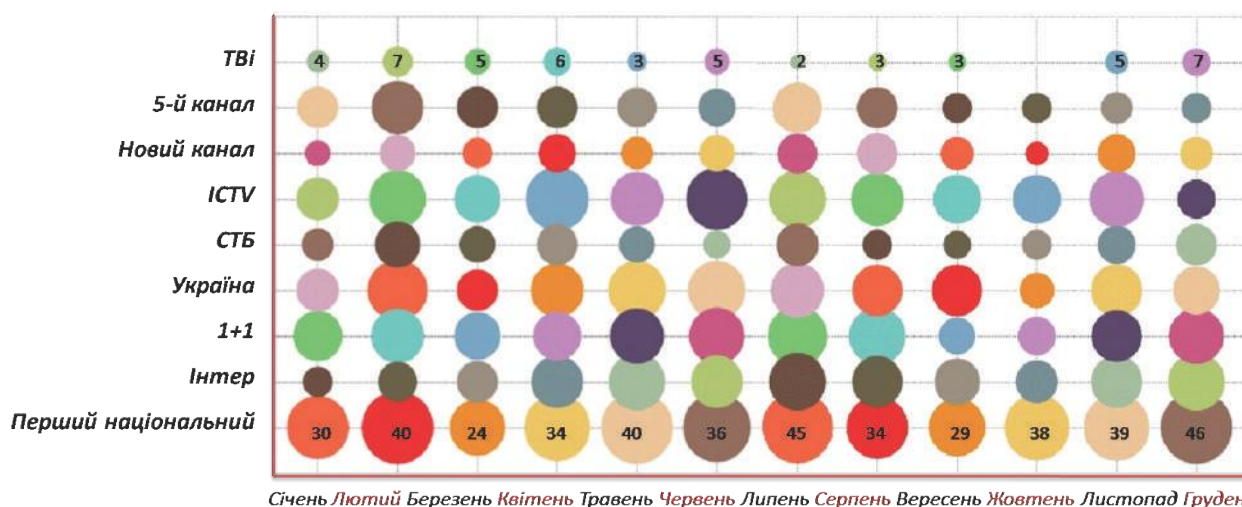
2013 року ГО «Телекритика» розширила свою моніторингову діяльність на Сумську та Вінницьку області й продовжила щомісячний аналіз новин прайм-тайму на предмет дотримання журналістських стандартів та замовчування суспільно важливої інформації телеканалів Харківської, Львівської областей та Автономної Республіки Крим. Загалом медіаексперти ГО «Телекритика» протягом року моніторили 9 національних та 15 регіональних телеканалів.

Результати моніторингу регулярно обговорювали під час публічних заходів і презентували в регіонах, також вони передруковувалися національними ЗМІ і ставали предметом вивчення у вишах. Моніторинги привертати увагу керівництва телеканалів, викликали дискусії та реально впливали на редакційну політику деяких каналів.

ГО «Телекритика» підтримувала партнерські організації — Інститут масової інформації, Академію української преси, CURE — у їхній моніторинговій діяльності:

- публікувала звіти партнерів про моніторинг на сторінках своїх інтернет-видань,
- організовувала спільні прес-конференції та заходи.

статистика матеріалів із порушеннями професійних стандартів, які можуть свідчити про ознаки замовності чи цензури

Ключові тенденції й порушення, виявлені моніторингами

- Незбалансованість представлення на телеканалах провладних та опозиційних сил.
- Упереджене висвітлення травневих мітингів опозиції «Вставай, Україно!».
- Цензурування новин про протести проти міліції в селі Врадіївка.
- Незбалансоване висвітлення подій напередодні та під час Євромайдану.

Обговорення результатів моніторингів

- «Інтер»: чи збережеться позитивна динаміка новинного мовлення? — публічне обговорення моніторингів Радою з інформаційної політики каналу «Інтер» (лютий 2013-го).
- «Моніторинг теленовин як інструмент для телевізійної критики» — лекція для студентів Києво-Могилянської школи журналістики (весна 2013-го).
- «Європейські стандарти журналістики у випусках новин загальнонаціональних каналів» — медійно-експертне обговорення результатів моніторингів (жовтень 2013-го).
- Серія тренінгів та обговорень для журналістів у Львові, Харкові, Вінниці, Сумах.

5 областей
10 досвідчених експертів моніторингу
15 телеканалів
5000 переглядів кожного звіту

Кількість переглядів моніторингових звітів

Найменше Найбільше
замовних матеріалів замовних матеріалів

Найвищі
стандарти журналістики

2. Захист прав журналістів

Протягом року ГО «Телекритика» відстежувала та висвітлювала випадки цензури й порушення прав журналістів, привертала до них увагу громадськості та сприяла їх усуненню.

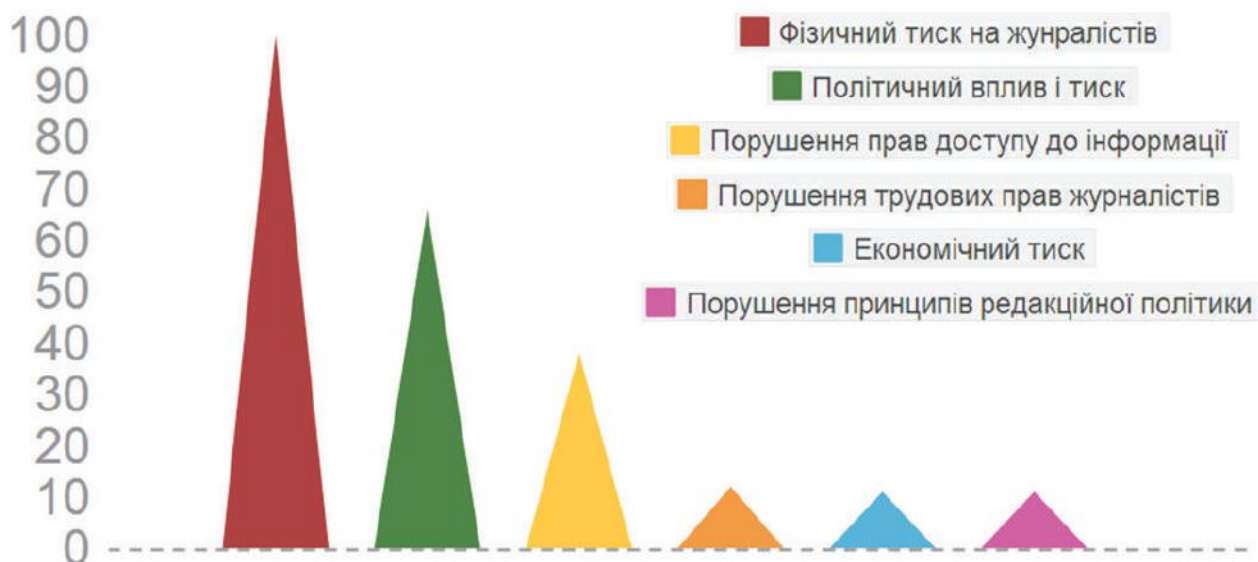
Представники «Телекритики» брали активну участь у роботі Між-відомчої робочої групи з аналізу законодавства про свободу слова при Президентові України та Парламентському комітеті з питань свободи слова та інформації. Звіти щодо кількості порушень регулярно презентувалися під час публічних заходів, там же вимагалось розслідування всіх випадків порушень.

Інтерактивна мапа порушення прав журналістів

Усі порушення фіксувалися та класифікувалися на створеній ГО «Телекритика» мапі порушень прав журналістів. Вона дає можливість легко відстежувати кількість порушень різних типів (цензура, фізичний, економічний, політичний тиск, перешкоджання в доступі до інформації, порушення трудових прав або редакційної політики) в конкретному місті, регіоні чи загалом по Україні у вказаний період часу.

<http://pravo.mediasapiens.ua>

233 порушення прав журналістів зафіксовано у 2013 році

Відстеження випадків цензури

Серед найбільш грубих випадків цензури в 2013 році ГО «Телекритика» зафіксувала:

- Зміну редакційної політики новинної редакції «Інтера» на користь провладних сил після продажу телеканалу.
- Трудовий конфлікт в інформаційній агенції «УНІАН», спричинений відмовою редакторів публікувати проплачені матеріали.
- Запровадження цензури і, як наслідок, звільнення журналістів видань «Корреспондент» і «Forbes Україна» після продажу їх близькому до «сім'ї» Януковича Сергієві Курченку.
- Звільнення 32 журналістів каналу ТВі як протест проти продажу телеканалу. Широка кампанія «Телекритики» з висвітлення конфлікту призвела до посередницьких нарад, організованих Київською медіапрофспілкою

ІНТЕР

УНІАН

К Forbes УКРАЇНА

ТВі

Полтава

Харків

Миколаїв

Сімферополь

Феодосія

Вінниця

Суми

поширення результатів моніторингу порушень прав журналістів

3. Медіаграмотність

Інтернет-ресурс про медіаграмотність

ГО «Телекритика» продовжила розвивати свій унікальний продукт — інтернет-видання про медіаграмотність Mediasapiens. Там регулярно публікуються аналітичні огляди, статті, інтерв'ю та публікації, моніторинги ЗМІ, огляди міжнародних тенденцій та новин медіаіндустрії.

3150
прихильників на
Facebook

Інтерв'ю і майстер-класи експертів:

- Андреас Умланд, німецький політолог
- Анетт Новак, віце-президент Медіа-інституту Fojo, член правління Всесвітнього форуму редакторів
- Франк Еш, креативний консультант і викладач Академії БіБіСі, The Financial Times
- Джон Ллойд, редактор і директор Інституту з вивчення журналістики Reuters
- Дітмар Шантін, керівник і засновник Інституту медіастратегій (Австрія)

300000
відвідувачів порталу

Марина ДОРОШ, журналіст

Нагороджена відзнакою Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за якісну роботу Mediasapiens

Автор численних статей та інтерв'ю на теми нових медіа, медіаграмотності та диверсифікації джерел якісних новин

Відеоматеріали й ток-шоу

ГО «Телекритика» підготувала серію ексклюзивних відеоматеріалів — сюжетів, інтерв'ю, майстер-класів від українських та міжнародних медіаекспертів та журналістів. Усі вони розміщені на сайті «Відеотека».

У жовтні 2013 року ГО «Телекритика» запустила суспільно-політичне ток-шоу «Приціл», ведучими якого були відомий український журналіст Сергій Рахманін та громадська активістка Ганна Гопко. Двічі на місяць у прямому ефірі в форматі онлайн-трансляції за участі експертів та студентської аудиторії обговорюються найактуальніші для України питання. Шоу з перших ефірів також почав транслювати телеканал ZIK.

Шоу містило навчальну складову. До участі у програмі запрошувалися студенти факультетів журналістики, що отримували можливість набути професійних навичок і попрактикуватися. Також ведучими й авторами програми для них проведено серію експрес-лекцій щодо ведення інтерв'ю, модерування розмови у студії і дотримання журналістських стандартів, недопущення інформаційних маніпуляцій гостями ефірів.

15000
глядачів
кожного випуску

80000
переглядів
навчальних
матеріалів

400000
переглядів матеріали
«Відеотеки»

40
навчальних
матеріалів

4. Сприяння розвитку суспільного мовлення

Соціологічне дослідження

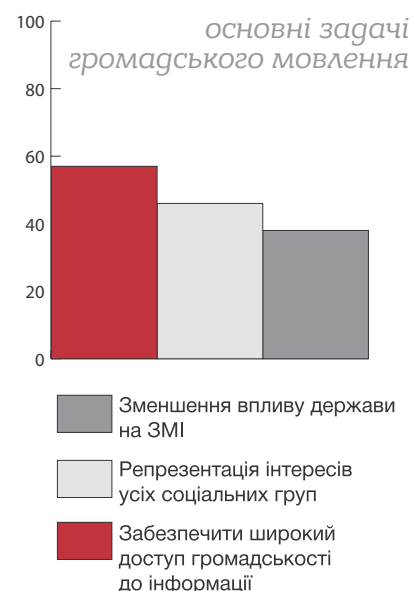
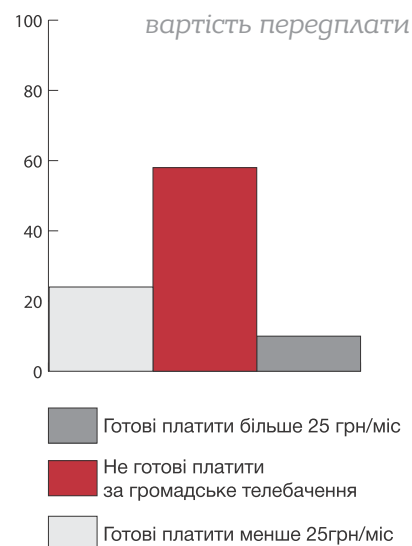
У вересні 2013 року ГО «Телекритика» здійснила перше національне соціологічне опитування щодо запитів і очікувань громадськості від суспільного мовлення в Україні. Його презентували на засіданні парламентського Комітету з питань свободи слова та інформації, члени якого високо оцінили зміст та актуальність дослідження.

Інтернет-видання про суспільне мовлення

ГО «Телекритика» створила єдине в Україні нішеве інтернет-видання про суспільне мовлення. На його сторінках висвітлювалася поточна ситуація зі впровадженням суспільного мовлення в Україні, проблеми і перспективи. Вийшла серія публікацій про кращі та гірші практики суспільного мовлення в країнах колишнього Радянського Союзу та Європи. Щоденно публікувалися новини у сфері суспільного мовлення різних країн світу.

Участь у проєкті MYMEDIA

За підтримки Міністерства іноземних справ Данії (DANIDA) та консалтингової компанії NIRAS ГО «Телекритика» стала одним із учасників міжнародного проєкту MYMEDIA, одне з пріоритетних завдань якого — просувати ідею суспільного мовлення в Україні та сприяти його становленню. У жовтні 2013 року «Телекритика» запустила сайт MYMEDIA, який став майданчиком для взаємодії журналістів і громадських активістів із семи країн-учасниць проєкту.

5. Популяризація нових медіа

У 2013 році ГО «Телекритика» зацентрувала увагу на публікаціях щодо можливостей використання нових медіа журналістами, громадських активістами і населенням. На сторінках своїх видань опублікувала серію тематичних статей, майстер-класів та інтерв'ю.

Серед найпопулярніших матеріалів:

- «На шляху до мультимедійності» — про те, як спланувати мультимедійний матеріал та які прості онлайн-інструменти допоможуть у цьому.
- «Як стати детективом у мережі», у якому «веб-гуру» з Бі-Бі-Сі Пол Майерс радить журналістам-розслідувачам, як шукати й захищати інформацію в інтернеті, та пояснює, чому слід створювати фейкові акаунти у соцмережах і відстежувати географічне розташування серверів.
- ««Шок теперішнього», або Чому журналісти не мають часу пояснювати новини» — інтерв'ю, в якому письменник та медіа-теоретик Дуглас Рашкофф розповідає, як ритм ХХІ століття впливає на журналістику, чи досі потрібні книжки та в чому важливість вечірніх випусків новин у час, коли «теперішній момент є всім».

Цифрова школа з нових медіа

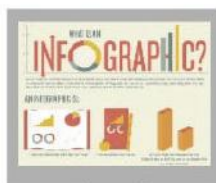
ГО «Телекритика» розширила свої компетенції в журналістиці та працювала в 2013 році над створенням Цифрової школи нових медіа. Було проведено опитування журналістів, редакторів, громадських активістів та піар-фахівців, на основі якого було розроблено план запуску пілотної сесії тренінгів у 2014 році та обрано команду тренерів.

У опитуванні для формування
школи взяли участь:

ЖУРНАЛІСТИ
РЕДАКТОРИ НОВИН
ГРОМАДСЬКІ АКТИВІСТИ
PR СПЕЦІАЛІСТИ

ЯКІ ЗНАННЯ ПОТРІБНІ?

ІНФОГРАФІКА

РОЗРОБКА
МУЛЬТИМЕДІЙНОГО
КОНТЕНТУ

ЖУРНАЛІСТИКА
ДАНИХ

ОПИТУВАННЯ ПРОВОДИЛОСЬ В 4 МІСТАХ

ХАРКІВ

ВІННИЦЯ

СІМФЕРОПОЛЬ

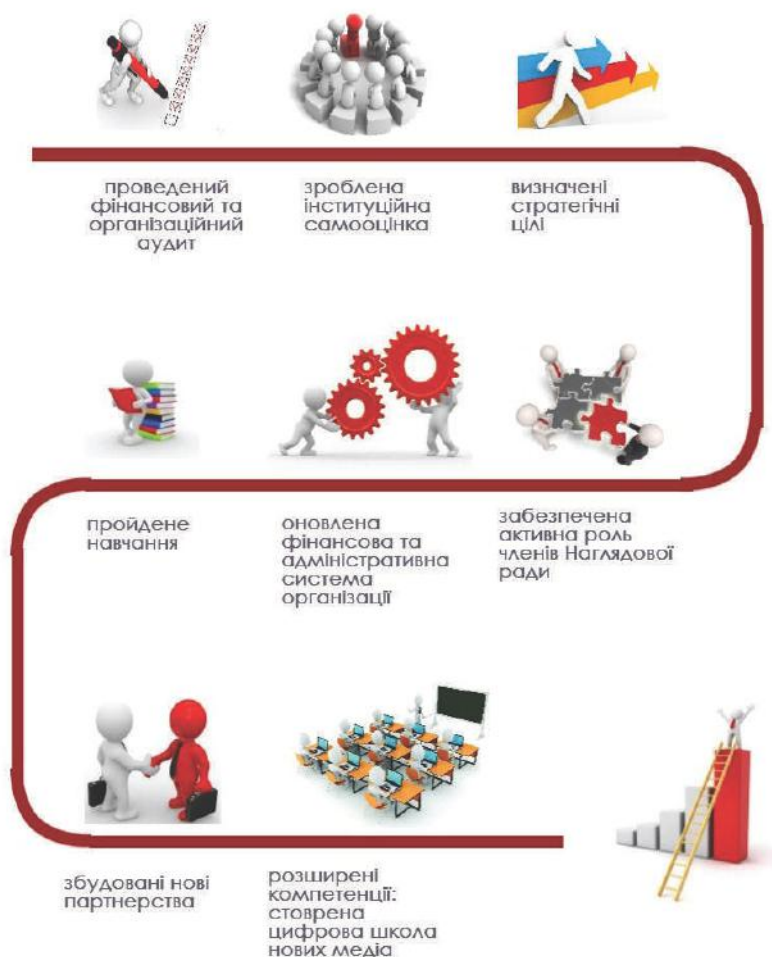
СУМИ

Розбудова інституційної спроможності

2013 року ГО «Телекритика» розвивала свою інституційну спроможність та збагачувала організаційні активи.

Фінансовий аудит та перша пілотна тижнева сесія з інституційної самооцінки допомогли скласти список отриманих уроків, увідповіднити внутрішні організаційні структури до вимог та виконати план організаційного розвитку в 2013 році.

Організаційний менеджмент

За консультативної підтримки SDA і SIDA Стратегічний план розвитку ГО «Телекритика» було змінено. Затверджений Правлінням, він став частиною угоди про інституційне фінансування «Телекритики».

Організація оновила фінансово-адміністративну систему, забезпечивши її відповідність законодавству та основним вимогам проведеного аудиту.

Було розроблено Політику і план моніторингу та оцінки проектів, Політику управління кадрами та Політику роботи Правління.

Підвищено публічну присутність Правління — Наталія Лигачова, голова Правління, представляла «Телекритику» на численних заходах, а Андрій Куликов, член Правління та ведучий телешоу «Свобода слова» на каналі ICTV, став обличчям «Телекритики», сприяючи діяльності організації як на регіональному рівні, так і під час презентаційних подій у Києві.

Для забезпечення високого рівня організаційної спроможності та інституційної розбудови члени команди ГО «Телекритика» пройшли навчання та тренінги:

- Семінар щодо роботи для членів Правління, проведений консультантом SDA Джонатаном Орхардом.
- Навчання методології оцінки організаційного потенціалу, розробленої Інститутом сталих спільнот (ISC).
- Одноденний семінар із моніторингу та оцінки проектів SIDA, який для команди «Телекритики» провела Арне Свенссон зі шведської консалтингової компанії Професійного менеджменту спільно з SDA.
- Внутрішній тренінг «Менеджмент, спрямований на результат» — сприяв впровадженню методів виявлення і формулювання результативних показників проектів, складанню плану моніторингу проектів на основі заданих показників і розумінню ризиків, пов'язаних із проектом.
- Тренінги аудиторської компанії «Компас» сприяли розробці бухгалтерських механізмів організації та підвищенню якості роботи з оновленнями в бухгалтерській та податковій звітності, а також оцінки та аналізу змін в українському законодавстві, що регулюють широкий спектр діяльності некомерційних організацій у контексті суворого податкового регулювання.

Фінансові надходження від донорів у 2013 році

